

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ
ของเจนเนอเรชั่นวายสำหรับพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย
The Causal Relationship Model of Financial Preparedness for Retirement Among
Generation Y Employees in a Cosmetic Manufacturing Factory in Thailand

กุลรดา โขจรราชิริรักษ์¹ และ ชเนตตี พิพัฒนางกูร²
Kunrada Choktarasiripat¹ and Chanettee Pipattanangkul²

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก

Faculty of Business Administration, Krirk University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹ckunrada@gmail.com

Retrieved: October 1, 2025; Revised: February 28, 2026; Accepted: February 28, 2026

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของเจนเนอเรชั่นวายสำหรับพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 420 คน คือ พนักงานในโรงงานผลิตเครื่องสำอางที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากรอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีคุณสมบัติหลักคือ เป็นตัวแทนของกลุ่ม เจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ซึ่งมีอายุระหว่าง 25-42 ปี และทำงานอยู่ในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งเป็นที่ตั้งหลักของโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องสำอางสำคัญ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร อยุธยา และสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่าความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเงิน ความสามารถในการออมเพื่อการเกษียณ และการเตรียมความพร้อมทางการเงิน และพฤติกรรมการเงิน การเตรียมความพร้อมทางการเงินมีอิทธิพลต่อความสามารถในการออมเพื่อการเกษียณอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ดังนั้น องค์กรควรลงทุนในการจัดโปรแกรมอบรมทางการเงินที่เน้นการใช้งานจริง มุ่งเน้นการจัดการหนี้สินที่มีต้นทุนสูง และการใช้ประโยชน์สูงสุดจากสวัสดิการเกษียณของบริษัท ควรกำหนดกลไกในองค์กรที่ช่วยให้พนักงานสามารถ หักเงินออมอัตโนมัติ จาก รายได้พิเศษ (เช่น ค่าล่วงเวลา/โบนัส) โดยตรง เพื่อเปลี่ยนรายได้ผันผวนให้เป็นเงินออมเพื่อเกษียณที่มีวินัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนา เครื่องมือและแอปพลิเคชันทางการเงินที่เข้าใจง่าย และปรับให้เข้ากับรูปแบบรายได้ที่ผันผวนของแรงงานภาคอุตสาหกรรม เพื่อช่วยในการติดตามรายรับรายจ่ายและการลงทุนเพื่อเกษียณ ควรพิจารณา นโยบายแรงจูงใจทางการออมเพิ่มเติม สำหรับแรงงานภาคผลิต เพื่อช่วยลดภาระหนี้สินปัจจุบัน และเพิ่มอัตราการสะสมเงินออมในระบบเกษียณอายุ

คำสำคัญ: ความรู้ทางการเงิน; พฤติกรรมทางการเงิน; การเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ; ความสามารถในการออมเพื่อการเกษียณ; เจนเนอเรชั่นวาย

Abstract

The objective of this study was to investigate the Causal Relationship Model of Financial Preparedness for Retirement among Generation Y employees in cosmetic manufacturing factories in Thailand. The target group consisted of 420 employees (aged 25-42, representing Generation Y) working in GMP-certified cosmetic factories located in the central region of Thailand, specifically

in Bangkok, Ayutthaya, and Samut Prakan, selected using Purposive Sampling to align with the research context. The findings revealed that Financial Literacy positively influences Financial Behavior, Retirement Savings Capacity, and Financial Preparedness. Similarly, both Financial Behavior and Financial Preparedness positively influence Retirement Savings Capacity, with all relationships being statistically significant. The research concludes that Financial Literacy is the fundamental driver of successful retirement planning in this workforce. Consequently, organizations are advised to invest in Proactive Financial Education programs that focus on practical application, such as managing high-cost debt and maximizing corporate retirement benefits. Furthermore, companies should implement internal mechanisms to facilitate automatic savings deductions directly from supplementary income (e.g., overtime or bonuses) to instill disciplined retirement savings habits despite volatile incomes. Relevant government agencies and financial institutions should also develop user-friendly FinTech tools and applications tailored to the fluctuating income patterns of industrial workers, aiding in expenditure tracking and appropriate retirement investment. Policy recommendations include considering additional tax incentives for savings directed at the manufacturing workforce to help reduce current debt burdens and increase the rate of accumulation in retirement schemes.

Keywords: Financial Literacy; Financial Behavior; Financial Preparedness for Retirement; Retirement Savings Capacity; Generation Y

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกช่วงวัย มีคุณลักษณะเป็น คนดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมด้วยทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีคุณธรรมด้านความมัธยัสถ์ อดออม และมีวินัย ประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญคือการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่ปฐมวัย วัยเรียน วัยรุ่น วัยแรงงาน ไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาในช่วงวัยแรงงานมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การบรรลุเป้าหมายนี้เผชิญกับความท้าทายที่สำคัญจากการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ สุขอนามัยที่ดีขึ้น และการลดลงของอัตราการเกิด (World Health Organization, 2021; United Nations, 2022) การเข้าสู่สังคมสูงวัยนี้ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการและแรงกดดันต่อระบบสาธารณสุขของประเทศ (OECD, 2021) ด้วยเหตุนี้ การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณสำหรับประชากรวัยแรงงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความยั่งยืนทางสังคมและเศรษฐกิจในระยะยาว

นอกจากนี้เศรษฐกิจอุตสาหกรรมเครื่องสำอางไทยกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่ามูลค่าตลาดรวมปี 2567-2568 จะขยายตัวต่อเนื่อง จากปัจจัยพื้นฐานของภาคการท่องเที่ยวและกำลังซื้อในประเทศ รวมทั้งการขยายตัวของตลาดส่งออก อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมนี้เผชิญความท้าทายด้านการแข่งขันที่สูงขึ้น ทั้งจากผู้ประกอบการรายใหม่และเครื่องสำอางจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน และต้องปรับตัวให้ทันกับเทรนด์ความต้องการของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Clean Beauty) มากขึ้น อุตสาหกรรมเครื่องสำอางไทยเป็นหนึ่งในเสาหลักของการผลิตและการส่งออกของประเทศ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงความสำคัญของการกำลังแรงงานในภาคส่วนนี้ ตลาดเครื่องสำอางของไทยมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าจะมีมูลค่าสูงกว่า 3.23 แสนล้านบาท ภายในปี 2573 (Krungthai COMPASS, 2023) ซึ่งคิดเป็น

การเติบโตเฉลี่ย (CAGR) ประมาณ 5.0% ต่อปี จากปี 2565 (Krungthai COMPASS, 2023) การส่งออกเครื่องสำอางในปี 2565 มีมูลค่ากว่า 8.27 หมื่นล้านบาท และขยายตัวถึง 15.6% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (Krungthai COMPASS, 2023) โดยตลาดส่งออกยังคงคาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องที่ 12.4% และ 14.8% ในปี 2566 และ 2567 ตามลำดับ (Krungthai COMPASS, 2023) และมูลค่าตลาดที่สูงและการเติบโตอย่างแข็งแกร่งทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ทำให้โรงงานผลิตเครื่องสำอางเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญสำหรับแรงงานในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่ม Gen Y ซึ่งกำลังเป็นกำลังหลักของสายการผลิต

เจนเนอเรชันวาย (Generation Y) ซึ่งมีอายุระหว่าง 25–40 ปี นับเป็นกำลังแรงงานหลักที่กำลังเผชิญกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีความผันผวนสูง ทั้งจากการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ความไม่แน่นอนจากวิกฤตการณ์ภายนอก (เช่น โควิด-19) และอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น (Kotler & Keller, 2016; Nguyen & Le, 2021) กลุ่มคนเจนวายมีลักษณะเฉพาะที่ให้ความสำคัญกับสมดุลชีวิตและการทำงาน และอาจมีทัศนคติที่ต่างจากรุ่นก่อนหน้าในการออมเพื่ออนาคต ทำให้การจัดการทางการเงินเพื่อความมั่นคงในวัยเกษียณมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน (Lusardi & Mitchell, 2014) ในบริบทเฉพาะของพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย บุคลากรกลุ่มนี้ทำงานในอุตสาหกรรมที่มีพลวัตและมีการแข่งขันสูง ซึ่งต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป (Smith & Jones, 2020; Lee & Kim, 2019) โครงสร้างรายได้และความเสี่ยงทางการเงินที่หลากหลายในอุตสาหกรรมนี้ทำให้การวางแผนการเงินที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างหลักประกันระยะยาว

วรรณกรรมทางเศรษฐศาสตร์และการเงินชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญหลายประการที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนและการออมเพื่อการเกษียณ โดยปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) เป้าหมายการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Goals) มุมมองเชิงบวกเกี่ยวกับการเกษียณอายุ (Positive View on Retirement) ความอดทนต่อความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk Tolerance) ความมุ่งมั่นในการวางแผนการเงิน (Commitment to Financial Planning) และการปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech Adaptation) (Herrador-Alcaide et al., 2021; Yoshino et al., 2020; Giudici, 2018; Panos & Wilson, 2020) งานวิจัยหลายชิ้นยังเน้นย้ำถึงบทบาทของการปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech Adaptation) ว่าอาจทำหน้าที่เป็นตัวแปรต้นกลางระหว่างปัจจัยทางการเงินเหล่านี้กับแนวทางการพัฒนาการวางแผนการเงินส่วนบุคคล (Davis & Weber, 1990; Herrador-Alcaide et al., 2021) โดยชี้ว่าความรู้ทางการเงินที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับบริการเทคโนโลยีทางการเงิน (Yoshino et al., 2020)

เพราะฉะนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ของเจนเนอเรชันวายสำหรับพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย เพื่อรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ ที่อิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานเจนเนอเรชันวายในโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และการเตรียมความพร้อมทางการเงิน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการออมเพื่อการเกษียณ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของเจนเนอเรชันวายสำหรับพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

รากฐานทางทฤษฎีของการวางแผนทางการเงินและการเกษียณ

การเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณถือเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและมีพลวัต ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอย่างมีระบบ (Mohini & Veni, 2017) หัวใจสำคัญของกระบวนการนี้อธิบายได้ด้วย ทฤษฎีวงจรชีวิตทางการเงิน (Life-Cycle Hypothesis) ที่เสนอว่าบุคคลจะวางแผนการบริโภคให้สม่ำเสมอ ตลอดช่วงชีวิต โดยต้องออมเงิน ในช่วงวัยทำงานที่มีรายได้สูง เพื่อนำไปใช้จ่ายในช่วงวัยเกษียณที่มีรายได้ลดลง (Modigliani & Brumberg, 1954) ดังนั้น การออมและการลงทุนในช่วงวัยกลางคนจึงเป็นกุญแจสำคัญในการบรรลุเป้าหมายนี้ การเปลี่ยนจากเจตนาสู่การกระทำทางการเงินที่ดี ถูกอธิบายโดย ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ซึ่งระบุว่า เจตนาที่จะปฏิบัติพฤติกรรม (เช่น การออมเพื่อเกษียณ) ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสามองค์ประกอบหลัก คือ ทศนคติ (การประเมินเชิงบวกต่อการออม), บรรทัดฐานทางสังคม (การรับรู้ว่ามีผู้อื่นสนับสนุนการออม), และ ความเชื่อในความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (การรู้สึกรู้ว่าตนเองสามารถจัดการการเงินได้) (Ajzen, 1991)

บทบาทของความรู้และพฤติกรรมทางการเงิน

งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นรากฐานที่จำเป็นในการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมทางการเงินที่ดี โดยบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทางการเงิน เช่น อัตราดอกเบี้ยทบต้น เงินเฟ้อ และความเสี่ยง มักจะมีการวางแผนเกษียณที่ดีกว่า เริ่มออมเร็วกว่า และมีเงินออมสะสมสูงกว่า (Lusardi & Mitchell, 2014) ความรู้ทางการเงินจึงเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่นำไปสู่ พฤติกรรมการเงิน ที่เหมาะสม เช่น วินัยในการจัดหางบประมาณ การจัดการหนี้สินอย่างมีเหตุผล และการมีส่วนร่วมในแผนการออมเพื่อการเกษียณอย่างสม่ำเสมอ (Lusardi & Mitchell, 2011)

ความท้าทายของเจนเนอเรชันวายในบริบทอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง

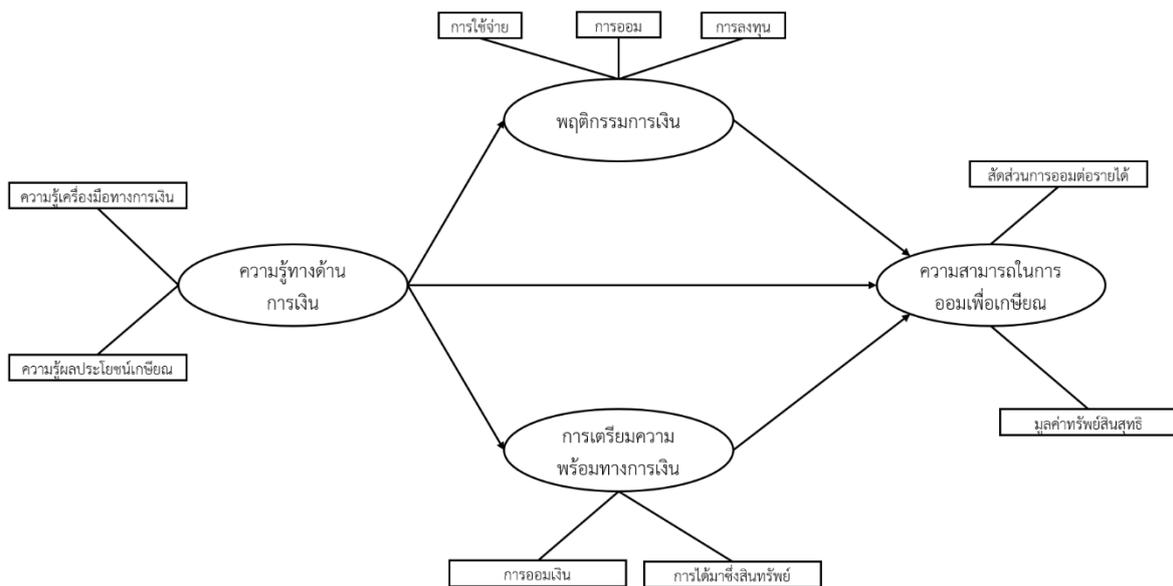
การวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่กลุ่ม เจนเนอเรชันวาย (Gen Y) ซึ่งเป็นกำลังแรงงานหลักที่กำลังเข้าสู่ช่วงสำคัญของการวางแผนเกษียณ (Dimock, 2019) อย่างไรก็ตาม กลุ่มคนนี้เผชิญกับความท้าทายทางการเงินที่แตกต่างจากรุ่นก่อนหน้า ทั้งจาก ภาระหนี้สินที่สูง (โดยเฉพาะหนี้บัตรเครดิตและหนี้การศึกษา) และความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ (Brown et al., 2018) บริบทของ พนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทย ยิ่งเพิ่มความซับซ้อนให้กับ การวางแผนทางการเงิน แม้ว่าอุตสาหกรรมจะมีมูลค่าตลาดสูงและเติบโตต่อเนื่องกว่า 3.23 แสนล้านบาท (Krungthai COMPASS, 2023) แต่พนักงานในสายการผลิตต้องรับมือกับ โครงสร้างรายได้ที่ผันผวน จากการพึ่งพาค่าล่วงเวลา (OT) และโบนัสตามผลประกอบการ ซึ่งทำให้การออมอย่างสม่ำเสมอเป็นเรื่องยาก (Yeomans, 2019) นอกจากนี้ พวกเขาเผชิญกับความไม่มั่นคงในงาน จากการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในภาคการผลิต ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความต่อเนื่องของรายได้ในระยะยาว (Jones et al., 2015)

แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล แต่ งานวิจัยที่เจาะจงกับ อุตสาหกรรมเครื่องสำอางโดยตรงยังมีจำกัด อย่างไรก็ตาม การศึกษาในอุตสาหกรรมอื่นที่มีลักษณะความเสี่ยงหรือ โครงสร้างการจ้างงานเฉพาะ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจบริบททางการเงินของพนักงาน โรงงานผลิตเครื่องสำอางได้ การตัดสินใจทางการเงินของพนักงานในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ งานวิจัยของ Gerrans และ Clark-Murphy (2004) ซึ่งศึกษาพนักงานในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ พบว่าปัจจัยด้านอายุ เพศ และระดับ การศึกษา มีอิทธิพลต่อการเลือกกลยุทธ์การลงทุนเพื่อการเกษียณ ข้อค้นพบนี้เน้นย้ำว่า ลักษณะเฉพาะทาง ประชากรศาสตร์ของกลุ่มแรงงานในอุตสาหกรรมหนึ่ง ๆ มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพิจารณาบริบทเฉพาะของพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอาง ผลของการให้ความรู้ทางการเงินในที่ทำงาน Power และ Hira (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้ทางการเงินในที่ทำงานกับพฤติกรรมการออมของพนักงาน โดยพบว่าโปรแกรมให้ความรู้ทางการเงินที่จัดโดยนายจ้างสามารถ

ส่งผลเชิงบวกต่อการวางแผนทางการเงิน และพฤติกรรมการออมของพนักงานได้ ข้อนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง โดยสนับสนุนให้โรงงานต่าง ๆ ออกแบบโปรแกรมความรู้ทางการเงินที่เหมาะสมกับความต้องการและลักษณะการจ้างงานของพนักงาน

โดยสรุป อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง เป็นภาคส่วนที่มีพลวัตและความท้าทายทางการเงินเฉพาะตัว การทำความเข้าใจลักษณะของอุตสาหกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นคงทางการเงิน และการนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ จะช่วยให้ทั้งบริษัทและบุคลากรสามารถวางแผนและจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความสำเร็จและความมั่นคงในระยะยาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้คือ พนักงานในโรงงานผลิตเครื่องสำอางที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากรอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีคุณสมบัติหลักคือ เป็นตัวแทนของกลุ่ม เจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ซึ่งมีอายุระหว่าง 25-42 ปี และทำงานอยู่ในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งเป็นที่ตั้งหลักของโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องสำอางสำคัญ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร อยุธยา และสมุทรปราการ

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการของความชัดเจน (Rule of Thumb) ซึ่งเป็นแนวทางที่นักสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ตัวแปรพหุนิยมโดยเฉพาะการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง นิยมใช้ โดยกำหนดให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีอย่างน้อย 10-20 คนต่อตัวแปรสังเกตได้ (Hair, Anderson, Tatham, & Black, 1998; Schumacker & Lomax, 1996) เนื่องจากแบบจำลองโครงสร้างเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมีตัวแปรสังเกตได้รวมทั้งสิ้น 24 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสมจึงควรมีอย่างน้อย $10 \times 24 = 240$ คน (ตามสูตร $(1/2)(NI)(NI+1)$ โดย NI คือจำนวนตัวแปรสังเกต) ซึ่งเป็นการยืนยันความเพียงพอของขนาดตัวอย่างขั้นต่ำสำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์และการทดสอบความกลมกลืนของโมเดล (Diamantopoulos & Sigauw, 2000) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มั่นใจว่าได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนอันเนื่องมาจาก อัตรา

การตอบกลับ (Response Rate) ที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งมักเกิดขึ้นกับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริงจำนวน 420 ตัวอย่าง การเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างนี้ยังช่วยเสริมความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square statistics) ในการทดสอบความกลมกลืนของโมเดล SEM ซึ่งนักสถิติกำหนดไว้ว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่เพื่อให้ฟังก์ชันการกลมกลืนมีการแจกแจงปกติ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551)

เครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) ซึ่งพัฒนาขึ้นจากกระบวนการสังเคราะห์และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรหลัก ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน การเตรียมความพร้อมทางการเงิน และความสามารถในการออมเพื่อการเกษียณ ใช้มาตรวัดแบบลิเคอร์ท สเกล 5 ระดับ (5-point Likert Scale) ในการประเมินความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจาก 1 (เห็นด้วยน้อยที่สุด) ถึง 5 (เห็นด้วยมากที่สุด) การแปลความหมายค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์แบ่งเป็น 5 ระดับตามขอบเขตที่กำหนด โดยค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด (วิชิต อุ๋อัน, 2553)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณ)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสามส่วนหลัก

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เช่น ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการวิเคราะห์ค่าพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ (Mean, S.D., Skewness, Kurtosis) เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของการแจกแจงข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ขั้นสูง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Analysis): ใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อหาทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความสัมพันธ์ เช่น ค่าสัมประสิทธิ์ $r > 0.8$ หมายถึงมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) นอกจากนี้ ยังมีการคำนวณ ความเที่ยงของตัวแปรแฝง (Y_C) และ ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Y_V) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของตัวแปรแฝง โดยกำหนดให้ Y_C ควรมีค่ามากกว่า 0.60 และ Y_V ควรมีค่ามากกว่า 0.50 (Diamantopoulos & Sigauw, 2000)

3. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงต่าง ๆ ในแบบจำลอง โดยมีขั้นตอนสำคัญคือ การตรวจสอบ ความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Assessment of Model Fit) ด้วยดัชนีต่าง ๆ ดังนี้ (Diamantopoulos & Sigauw, 2000; Hu & Bentler, 1999; Collier, 2020)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็น 51.67% ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 203 คน คิดเป็น 48.33% อยู่ในช่วงอายุ 41 – 45 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็น 27.62% รองลงมาคือช่วงอายุ 36 – 40 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็น 27.14% ช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็น 22.86% และช่วงอายุ 30 – 35 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็น 22.38% วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 148 คน คิดเป็น 35.24% รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็น 35.0% ส่วนผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทหรือสูงกว่า มีจำนวน 125 คน คิดเป็น 29.76% ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 8 – 9 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็น 19.29% รองลงมาคือ 6 – 7 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็น 17.38% 1 – 3 ปี มีจำนวน 72 คน คิดเป็น 17.14% น้อยกว่า 1 ปี มีจำนวน 71 คน คิดเป็น 16.9% ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ 4 – 5 ปี มีจำนวน 66 คน คิดเป็น 15.71% ผู้ที่มีประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี มีจำนวน 57 คน คิดเป็น 13.57% ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่าย จำนวน 117 คน คิดเป็น 27.86% รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติการ จำนวน 111 คน คิด

เป็น 26.43% ตำแหน่ง ผู้จัดการทั่วไป/ผู้อำนวยการ มีจำนวน 104 คน คิดเป็น 24.76% ส่วน ผู้บริหารระดับสูง มีจำนวน 88 คน คิดเป็น 20.95 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 25,001 – 50,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็น 22.62% รองลงมาคือช่วงรายได้ น้อยกว่า 25,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็น 20.71% ช่วงรายได้ 100,001 บาทขึ้นไป มีจำนวน 84 คน คิดเป็น 20.0% ช่วงรายได้ 50,001 – 75,000 บาท และ 75,001 – 100,000 บาท มีจำนวนเท่ากันที่ 77 คน คิดเป็น 18.33%

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A1 (1)	1									
A2 (2)	.455**	1								
B1 (3)	.302**	.435**	1							
B2 (4)	.212**	.307**	.652**	1						
C1 (5)	.424**	.773**	.501**	.516**	1					
C2 (6)	.187**	.482**	.585**	.652**	.650**	1				
C3 (7)	.413**	.615**	.374**	.444**	.676**	.611**	1			
D1 (8)	.198**	.467**	.425**	.560**	.606**	.784**	.600**	1		
D2 (9)	.238**	.451**	.407**	.549**	.593**	.713**	.619**	.813**	1	

หมายเหตุ* A1 (1) = ความรู้เครื่องมือทางการเงิน A2 (2) = ความรู้ผลประโยชน์เกษียณ B1 (3) = การออมเงิน B2 (4) = การได้มาซึ่งสินทรัพย์ C1 (5) = การใช้จ่าย C2 (6) = การออม C3 (7) = การได้มาซึ่งทรัพย์สิน D1 (8) = สัดส่วนของการออมต่อรายได้ D2 (9) = มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ

ความรู้ทางการเงิน ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลจากการวิเคราะห์ พบว่าความรู้เครื่องมือทางการเงิน (A1) มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความรู้ผลประโยชน์เกษียณ (A2) โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ .455 แสดงให้เห็นว่าการมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงิน เช่น บัตรเครดิต การออมทรัพย์ และสินเชื่อ ย่อม อิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์เมื่อเกษียณอายุ นอกจากนี้ ความรู้เครื่องมือทางการเงินยังมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการใช้จ่าย (C1) โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ .424 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการเงินย่อมมีแนวโน้มในการวางแผนและใช้จ่ายอย่างรอบคอบ รวมถึงมีความสัมพันธ์ปานกลางกับการได้มาซึ่งทรัพย์สิน (C3) ($r = .413$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ที่รู้จักใช้เครื่องมือทางการเงินอย่างเหมาะสมมักสามารถสะสมทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความรู้ผลประโยชน์เกษียณ พื้นฐานในการออมและการลงทุน ความรู้ผลประโยชน์เกษียณ (A2) มีความสัมพันธ์สูงกับการใช้จ่าย (C1) ($r = .773$) แสดงว่าผู้ที่มีความรู้เรื่องการเกษียณมักจะวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เพื่อให้สามารถออมและลงทุนสำหรับอนาคตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ปานกลางถึงสูงระหว่างความรู้ผลประโยชน์เกษียณกับการออม (C2) ($r = .482$) และการได้มาซึ่งทรัพย์สิน (C3) ($r = .615$) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่เข้าใจเรื่องเกษียณอายุมักจะวางแผนทางการเงินอย่างเป็นระบบเพื่อสะสมความมั่งคั่งในระยะยาว

การออมและการได้มาซึ่งสินทรัพย์ รากฐานของความมั่นคง ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การออมเงิน (B1) มีความสัมพันธ์สูงกับการได้มาซึ่งทรัพย์สิน (B2) ($r = .652$) แสดงถึงความสำคัญของการเก็บออมอย่างมีวินัยเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ การออมยังมีความสัมพันธ์สูงกับการได้มาซึ่งทรัพย์สิน (C3) ($r = .374$) และมีความสัมพันธ์ปานกลางกับมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (D2) ($r = .407$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ที่มีพฤติกรรมการออมอย่างต่อเนื่องย่อมมีความสามารถในการสะสมทรัพย์สินมากขึ้นในระยะยาว

การใช้จ่ายและการวางแผนทางการเงิน ปัจจัยที่สอดคล้องประสานกัน การใช้จ่าย (C1) มีความสัมพันธ์สูงกับการออม (C2) ($r = .650$) และการได้มาซึ่งทรัพย์สิน (C3) ($r = .676$) แสดงว่าผู้ที่รู้จักวางแผนการใช้จ่ายอย่างมี

เหตุผลจะสามารถออมและสะสมทรัพย์สินได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์สูงกับสัดส่วนของการออมต่อรายได้ (D1) ($r = .606$) สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมรายจ่ายและการออมเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน

มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ ผลลัพธ์จากการวางแผนการเงินอย่างเหมาะสม มูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (D2) มีความสัมพันธ์สูงกับสัดส่วนของการออมต่อรายได้ (D1) ($r = .813$) แสดงว่าผู้ที่มีการออมอย่างสม่ำเสมอมีแนวโน้มที่จะสะสมสินทรัพย์ได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์สูงกับการออม (C2) ($r = .713$) และการได้มาซึ่งทรัพย์สิน (C3) ($r = .619$) แสดงว่าการวางแผนทางการเงินอย่างรอบคอบย่อมส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งในระยะยาว

การสรุปสมมติฐานและผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน การเตรียมความพร้อมทางการเงิน และ ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ

H1: ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ผลลัพธ์ยอมรับสมมติฐานจากโมเดลแสดงให้เห็นว่า ความรู้ทางการเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อ พฤติกรรมทางการเงิน โดยมีค่าน้ำหนักเส้นทาง (Path Coefficient) เท่ากับ 0.45 แปลว่า ผู้ที่มีความรู้ทางการเงิน เช่น การใช้เครื่องมือทางการเงินและการเข้าใจสิทธิประโยชน์เกษียณ จะมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น ทั้งการใช้จ่าย การออม และการลงทุน

H2: ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเตรียมความพร้อมทางการเงิน ผลลัพธ์: ยอมรับสมมติฐานค่าน้ำหนักเส้นทางจาก ความรู้ทางการเงิน ไปยัง การเตรียมความพร้อมทางการเงิน เท่ากับ 0.39 แปลว่า ความรู้ในการจัดการทางการเงิน เช่น การบริหารบัญชีออมทรัพย์และสินทรัพย์ สามารถส่งผลเชิงบวกต่อการเตรียมความพร้อมทางการเงินในอนาคต โดยเฉพาะการวางแผนการออมและการสะสมสินทรัพย์

H3: พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ ยอมรับสมมติฐานค่าน้ำหนักเส้นทางจาก พฤติกรรมทางการเงิน ไปยัง ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ เท่ากับ 0.52 แปลว่า พฤติกรรมจัดการทางการเงิน เช่น การวางแผนการใช้จ่าย การออมอย่างสม่ำเสมอ และการลงทุนอย่างมีเหตุผล จะช่วยเพิ่มความสามารถในการออมเพื่อเกษียณในระยะยาว

H4: การเตรียมความพร้อมทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณยอมรับสมมติฐาน ออมเพื่อเกษียณ เท่ากับ 0.48 แปลว่า การวางแผนการออม การสะสมสินทรัพย์ และการมีแผนการเงินที่ชัดเจนมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการออมเพื่ออนาคต ทำให้สามารถรองรับการเกษียณได้อย่างมั่นคง

H5: ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ ยอมรับสมมติฐานค่าน้ำหนักจากความรู้ทางการเงินไปสู่ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณเท่ากับ 0.61 หมายถึง การมีองค์ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเงินและความรู้เรื่องผลประโยชน์ในการเกษียณจะพื่อนำไปสู่ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณในอนาคตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สรุปผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ พบว่าทุกสมมติฐาน (H1 ถึง H5) ได้รับการยอมรับทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าทุกปัจจัยมีอิทธิพลเชิงบวกต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลโดยตรงทั้งต่อ พฤติกรรมทางการเงิน และ การเตรียมความพร้อมทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน มีอิทธิพลโดยตรงต่อ ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ การเตรียมความพร้อมทางการเงิน มีอิทธิพลโดยตรงต่อ ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ การมีความรู้ทางการเงินที่ดีจะนำไปสู่พฤติกรรมการเงินที่เหมาะสม เช่น การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล การออมอย่างสม่ำเสมอ และการลงทุนอย่างมีแผนซึ่งส่งผลให้สามารถเตรียมตัวทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้ายคือการเพิ่มความสามารถในการออมเพื่อเกษียณอายุได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของ เชนเนอร์ชั้นวัยสำหรับพนักงานโรงงานผลิตเครื่องสำอางในประเทศไทยได้ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเตรียมความพร้อม สำหรับการเกษียณอายุ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่บุคคลต้องการความมั่นคงทางการเงินเพื่อดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ การวิเคราะห์เชิงสถิติอย่างเป็นระบบช่วยให้เราสามารถวัดและประเมินอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่ดีและการวางแผนเกษียณที่มี ประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากงานวิจัยหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นอย่างสอดคล้องกันว่า ความรู้ทางการเงินมี อิทธิพลโดยตรงและมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเงินและการเตรียมความพร้อมทางการเงิน โดยผู้ที่มีความรู้ทาง การเงินสูงมักจะแสดงพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม เช่น การออมอย่างสม่ำเสมอ การควบคุมค่าใช้จ่าย การวางแผนการลงทุนที่สอดคล้องกับเป้าหมายและความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และการหลีกเลี่ยงหนี้สินที่ไม่จำเป็น ความรู้ทางการเงินจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีข้อมูลและมีเหตุผล มากขึ้น

นอกจากนี้ งานวิจัยยังพบว่าพฤติกรรมทางการเงินที่ดีเองก็มีอิทธิพลโดยตรงต่อความสามารถในการออม เพื่อเกษียณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมออมและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถสะสม เงินและทรัพย์สินได้เพียงพอสำหรับการใช้ชีวิตในช่วงวัยเกษียณ และสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว การออมเงินอย่างสม่ำเสมอในสัดส่วนที่เหมาะสม และการลงทุนในสินทรัพย์ที่สร้างผลตอบแทนที่ดีในระยะยาว จะช่วยให้ทรัพย์สินสุทธิของบุคคลมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป และเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงทางการเงินในวัยชรา

1. ความรู้ทางการเงิน รากฐานของพฤติกรรมและการเตรียมพร้อม ผลการศึกษาพบว่าความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ต่อทั้งพฤติกรรมทางการเงิน (0.45) การเตรียมความพร้อมทางการเงิน (0.39) และความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ (0.61) โดยเฉพาะค่าน้ำหนักเส้นทางที่สูงที่สุดไปยังความสามารถในการ ออมเพื่อเกษียณ (0.61) ข้อค้นพบนี้สอดคล้องโดยตรงกับงานวิจัยของ Lusardi และ Mitchell (2014) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่า ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุหลัก (Causal Factor) ที่ผลักดันให้บุคคลมีการวางแผนเกษียณที่ดีกว่า การที่พนักงานสามารถเข้าใจ "ความรู้เครื่องมือทางการเงิน" (เช่น บัตรเครดิต สินเชื่อ) และ "ความรู้ผลประโยชน์เกษียณ" จะช่วยให้พวกเขาสามารถตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมี เหตุผลมากขึ้น และเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมในการสะสมความมั่งคั่ง เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ที่มี มูลค่า (Lusardi & Mitchell, 2011)

2. พฤติกรรมทางการเงิน การเปลี่ยนเจตนาสู่ผลลัพธ์ (H1, H3) ผลการศึกษาต่อยืนยันว่า พฤติกรรมทาง การเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ (0.52) และได้รับอิทธิพลเชิงบวกจากความรู้ทาง การเงิน (0.45) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior - TPB) ของ Ajzen (1991) ซึ่งกล่าวว่าความรู้และทัศนคติที่ดีจะนำไปสู่ "เจตนา" ในการปฏิบัติ ซึ่งแสดงออกผ่าน พฤติกรรม การเงินที่ดี เช่น การวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและการออมอย่างสม่ำเสมอ การที่พนักงานมีวินัยในการ ควบคุม "การใช้จ่าย" และการออม นำไปสู่การ "ได้มาซึ่งสินทรัพย์" และการออมเพื่อเกษียณที่สูงขึ้น (Lusardi & Mitchell, 2011) การยอมรับสมมติฐานนี้ยืนยันว่าในบริบทของพนักงานโรงงานที่มีรายได้ผันผวน การมีพฤติกรรม ทางการเงินที่เข้มงวดเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงจากความไม่มั่นคงในรายได้ (Yeomans, 2019)

3. การเตรียมความพร้อมทางการเงิน สะพานสู่ความมั่นคง (H4) พบว่าการเตรียมความพร้อมทางการเงิน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ (0.48) ความสอดคล้องกับวรรณกรรม การเตรียมความ

พร้อมทางการเงิน (เช่น การมีแผนการออม การสะสมสินทรัพย์ และการวางแผนที่ชัดเจน) เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงการนำหลักการวางแผนการเงินส่วนบุคคลไปปฏิบัติจริง (Mohini & Veni, 2017) คำนำหน้านักเส้นทางที่สูงแสดงให้เห็นว่า การมีแผนงานที่ชัดเจนและการปฏิบัติอย่างมีวินัยตามแผน มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มศักยภาพในการออมเพื่ออนาคต ซึ่งเป็นไปตามหลักการของ ทฤษฎีวงจรชีวิตทางการเงิน (Life-Cycle Hypothesis) ที่เน้นการวางแผนระยะยาวเพื่อรองรับการบริโภคในวัยเกษียณ (Modigliani & Brumberg, 1954)

จึงสรุปได้ว่า การที่ปัจจัยทางการเงินพื้นฐานยังคงมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่แข็งแกร่งในกลุ่มนี้ ชี้ให้เห็นว่าแม้พนักงานจะเผชิญกับความท้าทายเฉพาะด้าน เช่น โครงสร้างรายได้ที่ผันผวนและความเสี่ยงจากระบบอัตโนมัติ (Jones et al., 2015) ความรู้และพฤติกรรมการจัดการเงินที่ดี ยังคงเป็นเกราะป้องกันและกลไกหลักในการสร้างความมั่นคงทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยในอุตสาหกรรมเฉพาะอื่น ๆ (Gerrans & Clark-Murphy, 2004; Power & Hira, 2004) ผลลัพธ์นี้บ่งชี้ว่า การแทรกแซงผ่านการให้ความรู้ทางการเงินในที่ทำงาน (Workplace Financial Education) จึงเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลสูงในการช่วยให้พนักงานโรงงาน Gen Y ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการการออมอย่างเร่งด่วนที่สุด สามารถเปลี่ยนความรู้ให้เป็นพฤติกรรม และนำไปสู่ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship Model) ของการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของพนักงานเจนเนอเรชันวาย (Gen Y) ในโรงงานผลิตรถยนต์ใน ประเทศไทย ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) ยืนยันว่าสมมติฐานทั้งหมดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีข้อสรุปที่สำคัญดังนี้

ความรู้ทางการเงินเป็นปัจจัยรากฐานที่ทรงอิทธิพลที่สุด ความรู้ทางการเงิน เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อตัวแปรผลลัพธ์ คือ ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ (Path Coefficient 0.61) ซึ่งเป็นอิทธิพลสูงสุดในแบบจำลองทั้งหมด นอกจากนี้ ความรู้ทางการเงินยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อ พฤติกรรมทางการเงิน (0.45) และการเตรียมความพร้อมทางการเงิน (0.39) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยระดับโลกของ Lusardi และ Mitchell (2014) ที่เน้นย้ำว่าการเข้าใจในเครื่องมือทางการเงินและผลประโยชน์เกษียณเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความมั่งคั่ง

พฤติกรรมและการเตรียมพร้อมเป็นตัวแปรนำสู่ผลลัพธ์ พฤติกรรมทางการเงิน (เช่น วินัยในการใช้จ่าย และการออม) และ การเตรียมความพร้อมทางการเงิน (เช่น การสะสมสินทรัพย์และการวางแผนที่ชัดเจน) มีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อ ความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ ด้วยคำนำหน้านักเส้นทางที่สูงเช่นกัน (Path Coefficient 0.52 และ 0.48 ตามลำดับ) ซึ่งยืนยันความสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991) และทฤษฎีวงจรชีวิต (Modigliani & Brumberg, 1954) ที่ว่าการปฏิบัติการเงินอย่างสม่ำเสมอและมีแผนงานที่ชัดเจน จะช่วยให้พนักงาน Gen Y ที่มีรายได้ผันผวนสามารถบรรลุความมั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณได้

ความสำคัญในบริบทเฉพาะของอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพิสูจน์ว่าแม้กลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในบริบทเฉพาะของอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งเผชิญกับความเสี่ยงจากรายได้ผันผวนจาก OT (Yeomans, 2019) และความไม่มั่นคงในงานจากระบบอัตโนมัติ (Jones et al., 2015) แต่หลักการเชิงสาเหตุของความรู้และพฤติกรรมทางการเงินยังคงใช้ได้และมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะกลไกป้องกันความเสี่ยงให้กับแรงงานกลุ่มนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สำหรับผู้ประกอบการโรงงานผลิตเครื่องสำอาง การพัฒนาโปรแกรมความรู้เชิงรุก (Proactive Financial Education) องค์กรควรลงทุนในการจัดโปรแกรมอบรมทางการเงินที่เน้นการใช้งานจริง (Applied Financial Literacy) ในที่ทำงาน โดยมุ่งเน้นการจัดการความรู้เครื่องมือทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินที่มีต้นทุนสูงและการใช้ประโยชน์สูงสุดจากสวัสดิการเกษียณขององค์กร สอดคล้องกับข้อเสนอของ Power และ Hira (2004) ควรออกแบบกลไกทางการเงินในองค์กรที่ช่วยให้พนักงานสามารถ หักเงินออมอัตโนมัติ จากรายได้พิเศษ เช่น ค่าล่วงเวลาหรือโบนัส เพื่อเปลี่ยนรายได้ส่วนเกินที่ไม่แน่นอนให้เป็นเงินออมเพื่อเกษียณที่มีวินัย โดยไม่ต้องรอให้พนักงานตัดสินใจด้วยตนเองทุกครั้ง

สำหรับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการเงิน ออกแบบเครื่องมือ FinTech สำหรับแรงงาน ควรพัฒนาเครื่องมือและแอปพลิเคชันทางการเงินที่เข้าใจง่ายและปรับให้เข้ากับรูปแบบรายได้ของแรงงานภาคอุตสาหกรรม เพื่อช่วยในการติดตามรายรับรายจ่ายที่ผันผวน และอำนวยความสะดวกในการลงทุนในผลิตภัณฑ์เพื่อการเกษียณที่เหมาะสม

นโยบายส่งเสริมความยั่งยืนทางการเงิน รัฐบาลควรพิจารณานโยบายที่ให้แรงจูงใจทางการออม (Tax Incentives) เพิ่มเติมแก่แรงงานภาคผลิต เพื่อให้พวกเขาสามารถลดภาระหนี้สินในปัจจุบัน และเพิ่มอัตราการสะสมเงินออมในระบบประกันสังคมหรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในสังคมสูงวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป การวิเคราะห์บทบาทของเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) งานวิจัยในอนาคตควรเพิ่ม การปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech Adaptation) เป็นตัวแปรคั่นกลาง เพื่อตรวจสอบว่าการเข้าถึงและใช้เครื่องมือดิจิทัลมีบทบาทในการถ่ายทอดอิทธิพลของความรู้ทางการเงินไปสู่พฤติกรรมออมและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพของ Gen Y ในภาคการผลิตหรือไม่

การศึกษาตัวแปรกำกับเชิงลึก ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจซ้ำโดยพิจารณา ความไม่มั่นคงในงาน (Job Insecurity) หรือ ภาระหนี้สินครัวเรือน ในฐานะตัวแปรกำกับ (Moderator) เพื่อทำความเข้าใจว่าความเสี่ยงเหล่านี้เปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรู้และพฤติกรรมทางการเงินอย่างไร

การขยายขอบเขตทางภูมิศาสตร์และอุตสาหกรรม ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในอุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ ที่มีลักษณะการจ้างงานคล้ายคลึงกัน (เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์) และในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบและยืนยันความสามารถในการสรุปอ้างอิง (Generalizability) ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ค้นพบ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจิต อ้วน. (2553). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยเทคนิค SEM*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เจริญดี.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211.
- Brown, M., Haughwout, A., Lee, J., & Van der Klaauw, W. (2018). The student loan landscape. *Current Issues in Economics and Finance*, 24(5), 1–12.

- Collier, J. E. (2020). *Applied structural equation modeling using AMOS*. New York, NY: Routledge.
- Davis, F. D., & Weber, D. M. (1990). The role of technology adoption in financial planning: A conceptual framework. *Journal of Financial Planning*, 3(2), 45–59.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL: A guide for the uninitiated*. London: Sage Publications.
- Dimock, M. (2019). Defining generations: Where Millennials end and Generation Z begins. Washington, DC: Pew Research Center.
- Gerrans, P., & Clark-Murphy, M. (2004). Financial decision making of employees in the mining industry. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 15(1), 1–14.
- Giudici, G. (2018). *Behavioral finance and financial planning for retirement*. New York, NY: Routledge.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Herrador-Alcaide, C., Hernández-Solís, M., & Topa, G. (2021). Determinants of financial planning for retirement: The moderating effect of financial literacy. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 31, 100527.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55.
- Jones, D. P., et al. (2015). *Manufacturing workforce skills and industry challenges*. Madison, WI: Industrial Relations Research Association.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Harlow, England: Pearson Education.
- Krungthai COMPASS. (2023, April 28). *Krungthai COMPASS วิเคราะห์ตลาดเครื่องสำอางไปต่ออย่างไร เมื่อความสวยหยุดไม่ได้*. กรุงเทพฯ: Thai Publica.
- Lee, Y., & Kim, H. (2019). The effects of green consciousness on consumer behavior in the cosmetics industry. *Journal of Business Ethics*, 158(1), 51–64.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). Financial literacy and planning: Implications for retirement well-being. *Journal of Economic Literature*, 49(1), 5–44.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5–44.
- Modigliani, F., & Brumberg, R. (1954). Utility analysis and the consumption function: An interpretation of cross-section data. In K. K. Kurihara (Ed.), *Post-Keynesian economics* (pp. 388–436). New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Mohini, R., & Veni, S. (2017). Personal financial planning and its impact on lifestyle management. *International Journal of Advanced Scientific Technologies in Engineering and Management*, 3(2), 10–16.
- Nguyen, L., & Le, T. (2021). Economic uncertainty and financial behavior of Generation Y: Evidence from Southeast Asia. *Journal of Financial Research*, 44(3), 489–510.
-

- OECD. (2021). *Pensions at a glance 2021: OECD and G20 indicators*. Paris: OECD Publishing.
- Panos, G. A., & Wilson, J. O. S. (2020). Financial knowledge, advice-seeking, and retirement planning. *Journal of Banking & Finance*, *117*, 105869.
- Power, A., & Hira, T. K. (2004). The relationship between workplace financial education and retirement plan participation and savings. *Financial Services Review*, *13*(2), 125–138.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Smith, R., & Jones, A. (2020). Market dynamics and labor force structure in the global cosmetic industry. *International Journal of Cosmetic Science*, *42*(5), 450–462.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. (2022). *World population prospects 2022: Summary of results*. New York, NY: United Nations.
- World Health Organization. (2021). *World report on ageing and health*. Geneva, Switzerland: World Health Organization.
- Yeomans, D. (2019). *Employment structure and income inequality in the manufacturing sector*. Washington, DC: Economic Policy Institute.
- Yoshino, N., Morgan, P. J., & Long, C. (2020). The role of financial literacy in FinTech adoption and crypto-asset ownership. *Asian Economic Policy Review*, *15*(1), 108–127.
-